

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Ostenditur Antichristum nondum venisse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

Itaque defecerunt ipsi à prædecessorum suorum Ecclesia & religione: Nos verò ab aliqua Ecclesia defecisse, nec hactenus demonstrarunt; nec vnquam demonstrare poterunt. Cùm igitur apud Paulum legunt: *Nisi venerit discessio seu apostasia, & reuelatus fuerit ille iniquus, &c.* & se cogitant discessisse ab Ecclesia, in qua erant, nos autem in iisdem semper institutis perseverare: Mirum est, si non saltem metuunt, ne de se ipsis Paulus sit loquutus.

Ex hoc secundo capite habemus secundum argumentum; ad probandum, Pontificem non esse Antichristum: si enim Antichristus vna tantum persona est; Pontifices autem multi fuerunt & erunt, eadem dignitate & potestate præditi: certe alibi quærendus est Antichristus, quam in Romana sede.

CAPVT III.

Ostenditur, Antichristum nondum venisse.

QVANTVM ad TERTIVM, de tempore aduentus Antichristi, multæ falsæ suspiciones, multiq̃ue errores extiterunt, tam Catholicorum, quam hæreticorum. Sed cum hoc discrimine, quòd Catholici scientes, Antichristum non venturum, nisi in fine mundi, quæ est veritas; errauerunt tamen in eo, quod putauerunt, mundi finem propinquiorem esse, quam reuera esset; hæretici autem in eo errant, quod existimant, Antichristum venturum diu ante mundi finem, & iam re ipsa venisse. Dicamus igitur de vtroque errore.

In primis, omnes veteres adimadvertentes suorum temporum malitiam, suspicati sunt, tempora Antichristi imminere. Ita Thessalonicenses, tempore Apostolorum, putabant instare diem Domini, quos Apostolus corrigit, 2. Thessal. 2. Item CYPRIANVS lib. 3. epist. 1. *Imminente*, inquit, *Antichristo, paret ad prælium milites, &c.* Et lib. 4. epist. 6. *Scire debetis*, inquit, *& pro certo credere ac tenere, pressura diem super caput esse cœpisse, & occasum seculi atque Antichristi tempus appropinquasse.* HIERONYMVS epistola ad Ageruchiam de Monogamia: *Qui tenebat, de medio fit, & non intelligimus Antichristum appropinquare?* GREGORIUS

lib. 4. epist. 38. *Omnia que predicta sunt, fiunt, Rex superius prope est.* Et homil. 1. in Euangelia, audacter pronunciat mundi finem instare; sed istæ suspiciones erant, non errores. Non enim sancti isti Patres certum tempus definire ausi sunt.

Porro alij audacius certum tempus constituerunt. Ipsi quidam, vt Hieronymus refert in libro de viris illustribus anno Christi CC. putauit Antichristum venturum, & mundum finiendum, qui, vt patet, deceptus est. Rursum LACTANTIUS lib. 7. cap. 25. diuin. instit. *Omnis, inquit, expectatio non amplius quam ducentorum videtur annorum, &c.* Vbi docet Antichristum fuisse venturum, & mundum finiendum ante annum CC. à sua ætate. Ipse autem vixit temporibus Constantini, anno Christi CCC. itaque anno CCCC. à Christo putauit fore mundi finem, sed ipse quoque, experientia teste, deceptus est.

Refert B. AUGUSTINUS lib. 18. de ciuitate Dei, cap. 33. aliorum errorem, qui dixerunt, mundum finiendum anno CCCC. à Ascensione Domini; & rursus aliorum, qui annum millesimum statuerunt. qui omnes decepti sunt; sicut etiam *Magister Paganis*, qui, teste eodem Augustino ibidem, ex necesse responso diuino collegerant; Christianam religionem finiri duraturam annis CCC. LXV. Fuit etiam Episcopus quidam Florentinus circa annum Domini M. C. V. qui asseruit, Antichristum tunc natum fuisse, proinde mundi finem instare. Qua de causa coactum est Concilium Florentiæ Episcoporum CCC. XL. à Paschali II. Vide Chronica *Matthæi Parisij*, & *Platinam* in vita Paschalis II.

Denique, fuit semper celebris opinio multorum affectionum, mundum duraturum sex millibus annorum; cum sex diebus Deus mundum creauerit, & mille anni apud Deum sit quasi dies vna. Ita *IUSTINVS* q. 7. ad Gentes. *Irenæus* lib. 4. *Lactantius* lib. 7. cap. 14. *Hilarius* in caput 17. Matth. *Hieronymus* in Psalm. 89. ad Cyprianum. Cui sententiæ concordat etiam *Thalmudistarum* opinio, qui ex *Helia* Propheta dicit, se vaticinium habere, quo asseratur, mundus sex millibus annorum duraturus.

Hæc sententia nondum potest per experientiam redargui. Nam secundum veram Chronologiam sunt elapsi à mundo condito anni plus minus quinque mille sexcenti. Vnde *Ambrosius*

brofius qui lib. 7. in Lucam, cap. 2. hanc opinionem reiicit, afferens, tempore suo iam fuisse elapfos annos sex mille, aperte decipitur. Optima est moderatio D. AVGVSTINI, qui hanc sententiam probabilem putavit, & eam, vt probabilem, sequutus est lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 7. Neque hinc sequitur, nos scire tempus vltimæ diei. Dicimus enim, probabile esse, mundum non duraturum vltra sex millia annorum. Nō autem dicimus id esse certum. Quocirca idem Augustinus acriter reprehendit eos, qui afferunt, certo aliquo tempore mundum finiendum, cū Dominus dixerit Actor. 1. *Non esse nostrum scire tempora & momenta, quæ Pater posuit in sua potestate.* Vide Augustinum in epist. 80. ad Hesyeh. in Psal. 89. & lib. 18. de ciuitate Dei, cap. 53. Sed his omiffis, ad hæreticos veniamus.

HAERETICI huius temporis cū omnes doceant, Antichristum esse Romanum Pontificem, iamque apparuisse, & in mundo versari; tamen inter se non consentiunt de tempore, quo apparuit: Sunt enim sex eorum opiniones.

PRIMASAMOSATENORVM, qui in Hungaria & Transylvania degunt, qui in quodam libello, quem inscribunt: *Præmonitiones Christi & Apostolorū de abolendo Vero Christo per Antichristum*; docent, Antichristum paulò post tempora Apostolorum apparuisse; nimirum quando cœptum est prædicari, Christum esse Filium Dei æternum. Ipse enim existimāt, Christum esse purum hominem, & in Deo vnā tantum esse personam, & hanc fidem à Christo & Apostolis prædicatam: sed paulò post mortem Apostolorum, venisse Romanum Antichristum; & vero Christo puro homine abolito, introduxisse alium Christum æternum, & fecisse Deum trinum, & Christum binum.

Hæc opinio, præter argumenta, quæ infra afferemus, contra omnes hæreticos, facillimè refutatur dupliciter. PRIMO, quia Antichristus, cū venerit; *seipsum faciet Deum*, non aliquem alium, vt Apostolus ait 2. Thessal. 2. Romanus autem Pontifex, vt ipsimet dicunt, non seipsum fecit Deum; sed Christum prædicauit, & ex puro homine Deum fecit. SECUNDO, quia ipsi dicunt, mox post Christi & Apostolorum dormitionem, extinctam fuisse penitus per Antichristum veram Christi fidem; & in toto mūdo deinceps adoratum fuisse

Christum Deum, At Christus prædixit, cōtra Ecclesiam suam non præualituras portas inferi, Matth. 16. Et Angelus prædixit æternum fore Christi regnum, Lucæ 1. Et David prædixit omnes Reges seruituros Christo, Psalm. 71, Quomodo enim verum est, in ipso initio nascentem Ecclesiam ab Antichristo esse deletam?

SECUNDA opinio est ILLYRICI, qui in Catal. testantur docet, Antichristum venisse, quando cœpit Romanum imperium inclinare ad ruinam. Constat autem, Romanum imperium inclinare cœpisse post annum decimum Honorij, quando Roma primùm capta est; id est, anno Domini CCCC. XII. vt Blondus ostendit lib. 1. decadis primæ historiæ in inclinatione Romani imperij; sed hoc intelligere videtur Illyricus de conceptione, non de natiuitate Antichristi. Sequitur ipse idem Cent. 6. cap. 1. in principio docet, Antichristum conceptum quodam modo initio anni CCCC. deinde formatum, & formatum, atque nutritum in vtero matris, circa annum quingentesimum; & postremò, anno DC. VI. nasci, quando videlicet Phocas concessit Pontifici Romano, ut put diceretur totius Ecclesiæ. Idem Centur. 1. lib. 2. cap. 4. col. 438. docet, Antichristum regnaturum & sæuiturum gladii rituali annis M. CC. LX. gladio autem temporali annis DC. LXVI. & tunc finem mundi ad futurum.

Priorem numerum colligit ex Apocalypsis 11. capite, ubi dicitur, duraturum tempus Antichristi diebus M. CC. LX. Vult enim Illyricus accipi diem pro anno. Posteriorem numerum colligit ex Apocalypsis 13. ubi dicitur numerus bestie esse DC. LXVI.

Potest refelli duobus modis hæc opinio. Sequitur enim primò, iam Antichristum non solum esse natum, sed etiam mortuum; & proinde mundi finem iam aduenisse. Nam Phocas rex Romanus cœpit gladium temporalem; id est, temporale dominium habere saltem ab anno DC. XCIX. Tunc enim Aripertus donauit Pontifici Romano alpes Coctias, ubi nunc Genua est; & postea anno DCC. XIV. eam donationem confirmauit Luitprandus, vt scribit Ado Viennensis in Chronico horum annorum; Blondus lib. 10. decadis primæ; & idem fatentur Magdeburgenses, Centur. 8. cap. 12. col.

col. 685. & Theodorus Bibliander, qui hoc anno DCC. XIV. annotat, factam esse primam prouinciam Papisticam.

Non diu post, id est, anno DCC. LV. donauit Pipinus Romanis Pontificibus Exarchatum Rauennæ cum magna parte Italiae; vt testantur Regino, Ado, Sigebertus, Blondus lib. 1. secundæ decadis, P. Æmilius, & ipsi etiam Centuriatores. Cent. 8. cap. 10. col. 724. ac Theodorus Bibliander in Chronico. Si igitur hoc anno DCC. LV. cœpit regnum Antichristi, & durauit annis DCLXVI. Igitur finem accepit anno Christi M. CCCC. XXI. Igitur sunt iam anni plusquam C. L. ex quo obiit Antichristus. Quod si initium regni eius ponitur altius; id est, anno Domini DCXCIX. tunc finis ponendus erit anno M. CCC. LXV. & erunt nunc plusquam C. C. anni transacti post mortem Antichristi.

RESPONDEBUNT fortasse, post annum DC. LXVI. regni sui temporalis Antichristum non moriturum, sed tantum amissurum temporale dominium. Cùm enim ipsi dicant, regnum spirituale Antichristi duraturum M. CC. LX. annis, qui adhuc finiti non essent, & si cœpissent ab anno Christi DC. VI. consequenter dicere debent, duraturum regnum Antichristi spirituale aliquanto tempore post deletum regnum eius temporale: sed certè est absurdum, & contra omnes auctores; & præterea saltem sequitur, iam ante annos C. C. debuisse Pontifices amittere temporale dominium, quod est contra experientiam.

SECUNDO, idem error potest refelli, quia sequitur ex hoc errore, nosse Centuriatores exactè, quando finierur mundus, quod tamen est contra verba Domini, Actor. 1. & Matth. 24. quod sequatur, patet; nam ipsi sciunt, Antichristum cœpisse regnare gladio spirituali anno DC. VI. sciunt etiam regnaturum tantum annis M. CC. LX. & tunc statim venturum Dominum ad iudicium, vt ipsimet ex Paulo 2. Thess. 2. colligunt: Sciunt igitur iudicium extremum futurum anno Christi M. DCCC. LXVI. vel si hoc nesciunt, coguntur etiam nescire, an Antichristus venerit.

TERTIA opinio est Dauidis CHYTRAEI, qui in commentario, cap. 9. Apocalypsis cum Illyrico docet, Antichristum apparuisse circa annum Domini DC. & satis apertè significat, S. Gregorium fuisse I. Pontificem Antichristianum.

Idem verò Chytræus in comment. cap. II. & 13. non assentitur Illyrico, quantum ad tempus durationis Antichristi; sed prudenter monet, non esse id temerè definiendum. Probat tribus rationibus, Antichristum apparuisse anno D C.

PRIMO, quia eo tempore Gregorius stabilivit inuocationem Sanctorum, & Missas pro defunctis. SECUNDO, quia anno D C. VI. Papa Romanus Bonifacius III. impetravit Phoca titulum Episcopi vniuersalis. Addit TERTIAM rationem in comment. cap. 13. quia hoc tempus planè & perspicue congruit cum numero nominis Antichristi, quod continetur 666. vt in Apocal. cap. 13. habetur.

Addit ibidem Chytræus, ex hoc eodem numero nominis Antichristi colligi tempus, quo confirmatum fuit à Pipino Antichristi regnum. Nam tot ferè anni sunt ab anno XC VII. quo Ioannes scripsit Apocalypsim vsque ad Pipinum, nimirum D C. L X VI. Item colligi tempus, quo primum à Iohanne H v s s fuit Papa Romanus delectus & declaratus Antichristus. Sunt enim ferè anni D C. L X VI. à Pipino ad Iohannem H v s s.

Hæc sententia facilè refelli potest; nititur enim solidioribus daciis. Nam in primis non fuit Gregorius primus, qui sanctos inuocare, & Missas pro defunctis offerre docuit. Docuerunt id ipsum omnes veteres, vt nos alibi demonstrauimus. Nunc vnus Ambrosius sufficit, qui CC. annis Gregorium precessit, in libro de viduis: *Obsecrandi*, inquit Ambrosius, *sunt Angeli, Martyres obsecrandi*. Et lib. 2. epist. 8. ad Faustinum de obitu sororis: *Itaque, inquit, non tam deplorandam, quam presequendam orationibus reor; nec mæstificandam lacrymis tantis, sed oblationibus animam eius Deo commendandam*. Denique Phocas non titulum, vniuersalis, Papæ tribuit; sed eum caput Ecclesiarum appellauit. Sed hoc idem multò antea fecerat Iustinianus in epist. ad Ioannem II. & antea etiam Concilium Chalcedonense in epist. ad Leonem. Sine causâ igitur, tempore Phocæ ponitur aduentus Antichristi.

Quod verò addit Chytræus de numero D C. L X VI. omnino ineptum est; quia non congruit præcisè numerus ille cum temporibus, quibus vult Chytræus Antichristum apparuisse, vel confirmatum, vel declaratum esse. Nam à Christo ad Phocæ sanctionem, sunt anni D C. VII. non D C. L X VI. Ab Apocalypsi

calypsi reuelata sunt ad Pipinum anni DC. LVIII. à Pipino ad Ioannem H v s s, sunt, vt ipse dicit, anni DC. XL. At certè Ioannes in Apocalypsi præcisum numerum norauit, cum etiam minutias addiderit. ADD E quod Ioannes H v s s non declarauit primus Papam esse Antichristum; id enim antea fecerat Wiclef. Immo nec vnquam dixit Ioannes H v s s, Papam esse Antichristum. Nam in art. 19. Constantiæ damnato dicit, Clericos per auaritiam suam parare viam Antichristo. Denique Lutherani omnes gloriantur, à Luthero Antichristum esse detectum.

QVARTA opinio est LVTHERI in supputatione temporum, qui duos aduentus Antichristi ponit. VNUM, cum gladio spirituali, post annum Domini DC. quando videlicet Phocas Pontificem Romanum caput omnium Ecclesiarum vocauit. Vbi etiam dicit, Gregorium fuisse vltimum Pontificem Romanum. ALTERVM, cum gladio temporali, post annum Domini millesimum. Idem prorsus docet Bibliander in Chronico tab. II. & 13. Itaque in primo aduentu conueniunt Lutherus & Bibliander cum Centuriatoribus & Chytræo; eo excepto, quod Lutherus & Bibliander dicunt, Gregorium fuisse sanctum & bonum Pontificem; Centuriatores autem Cent. 6. cap. I. col. 2. & Chytræus dicunt, Gregorium præ omnibus nauasse operam introducendo Antichristo; & proinde pessimum fuisse, quæ est blasphemia horrendissima: In secundo aduentu dissident apertè Lutherus & Centuriatores.

Hæc opinio præter argumenta communia, quæ postea fient, facile refellitur. Nam omnino sine ratione Lutherus ponit aduentum Antichristi anno DC. & anno millesimo. ac de anno quidem DC. iam diximus in refutatione Chytræi: de anno millesimo facile probari potest. Nam ideo Lutherus ponit eo tempore initium regni temporalis Antichristi, quia tunc Papa Gregorius VII. deposuit Imperatorem Henricum IV. & temporaliter dominabatur, & bella gerebat. Atqui hæc omnia etiam antea fiebant; nam Gregorius II. excommunicauit Leonem Imperatorem, eumque priuauit regno Italiae, anno DCC. XV. testibus Cedreno & Zonara in vita eiusdem Leonis. Dominium autem temporale iam ostendimus ab anno DCC. id est, trecentis annis ante annum millesimum habuisse Romanos Pontifices.

Denique

Denique testantur Magdeburgenses Cent. 8. cap. 10. Stephanum III. bella gessisse circa annum Domini DCC. L. idem dici potest fecisse Adrianum I. & alios eorum successores. Item circa annum DCC. L. Leonem IV. virum sanctum, & miraculis illustrem bellum gessisse contra Saracenos & insignem victoriam reportasse, & urbem Romanam turribus & propugnaculis muniuisse, nec non montem Vaticanum muro cinxisse, qui inde ab eius nomine ciuitas Leonina appellatus est, scribunt omnes ferè Historici eius temporis, ipsi etiam Magdeburgenses Cent. 9. cap. 10.

QUINTA opinio est Henrici BULLINGERI, qui prædicatione in homilias suas ad Apocalypsim scribit; Antichristum apparuisse anno Domini DCC. LXIII. quæ opinio diffunditur ab omnibus superioribus; & inde facilè refelli potest, quod nititur debilissimo fundamento. Docet enim Bullingerus in Apocalypsi, cap. 13. vbi ponitur numerus nominis Bestiæ 666 significari eo numero tempus aduentus Antichristi; id est, quod annis post Apocalypsim scriptam, Antichristus venturus est. Et quoniam constat ex Irenæo lib. 5. Apocalypsim scriptam circa finem imperij Domitiani; id est, circa annum Domini XCVII. colligit ipse Antichristum venturum fuisse anno DCC. LXIII. Tot enim fiunt si addantur 666. ad 97.

Huc referri potest opinio quorundam Catholicorum, quæ vt refert Iodocus CLICTHOVAEVS in commentariis ad cap. 28. lib. 4. de fide Ioannis Damasceni, existimant Antichristum propriè dictum, fuisse Mahumetum; quia venit circa annum D. C. L. XVI. prout Ioannes prædixerat. At hæc ratio nihil valet. Nam in primis Magdeburgenses reclamant, & contendunt; numerum illum ex Apocalypsi non significare tempus natiuitatis Antichristi, sed tempus mortis. Ioannes autem Euangelista, cap. 13. Apocalypsis, tam Illyrici quam Bullingeri commentum reiicit. seipsum enim explicans dicit, illum numerum non esse numerum temporis, sed numerum nominis Antichristi; id est, Antichristum habiturum nomen, cuius literæ Græcæ efficient numerum 666. vt Irenæus lib. 5. & omnes alij exponunt.

Præterea isto anno DCC. LXIII. nulla mutatio facta legitur in Romanis Pontificibus. Mahumetus etiam non ventus nam natus est anno Domini D. XCVII. Cæpit se Prophetam dicere

dicere anno Domini DC. XXIII. Deinde obiit anno Domini DC. XXXVII. teste Palmerio in Chronico. Itaque non peruenit ad annum DC. LXVI.

SEXTA opinio est Wolfgangi Mvscvli, qui in locis tit. de Ecclesia, cap. 12. affirmat, Antichristum venisse paulò post tempora B. Bernardi; id est, circa annum M. CC. & probat, quia D. Bernardus serm. 6. in Psal. 90. enumeratis multis vitiis hominum, & præcipuè Ecclesiasticorum, & grauissimis Ecclesiæ persecutionibus, subiungit: *Superest, & reueletur homo peccati.* At hæc etiam opinio nullo negotio refellitur, nam B. Bernardus suspicabatur ex malis quæ videbat, Antichristum propè esse; sicut etiam diximus suspicatos suis temporibus Gyprianum, Hieronymum, Gregorium: & sicut illorum, ita & Bernardi suspicio falsa fuit. Præterea fuerunt Pontifices sine comparatione vlla peiores ab anno DCCC. ad millesimum, quàm à M. C. ad M. CC. Si ergo illi non fuerunt Antichristi, quare isti erunt?

CAPVT IV.

Explicatur prima demonstratio, quòd nondum venerit Antichristus.

EST igitur vera sententia, nondum regnare cœpisse, neque venisse: sed venturum & regnaturum circa mundi finem; qui quantum adhuc absit, nullo modo sciri potest. Hæc sententia, quæ destruit omnes superiores, & clarè ostendit, Romanos Pontifices non esse Antichristos, demonstratur sex rationibus.

Sciendum est enim, Spiritum sanctum indiuisis literis sex signa certa aduentus Antichristi nobis dedisse: Duo præcedentia ipsum Antichristum; nempe prædicationem Euangelij in toto mundo, & Imperij Romani desolationem: Duo comitantia; videlicet prædicationem Henoeh & Heliaz, & persecutionem maximam & notissimam, ita vt publica sacra omnino cessent: Duo sequentia; nimirum interitum Antichristi post tres annos cum medio, & finem mundi, quorum nullum adhuc videmus existere.

PRIMA